

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Oktawian Nawrot (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Mirosław Sadowski

w sprawie ze skargi S. spółki akcyjnej z siedzibą w B.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn.
V AGa 98/23,

przy udziale Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Katowicach

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 27 maja 2025 r.:

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach w sprawie o sygn. akt V AGa 98/23 nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie V AGa 98/23 nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Katowicach odpisu niniejszego postanowienia;**
- 3. przyznaje skarżącemu S. spółce akcyjnej z siedzibą w B. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach sumę pieniężną w kwocie 2000 (dwa tysiące) złotych za okres od 18 sierpnia 2020 r. do 27 maja 2025 r.;**
- 4. oddala skargę w pozostałej części;**

5. zwraca ze Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz S. spółki akcyjnej z siedzibą w B. kwotę 200 (dwieście) złotych tytułem zwrotu opłaty od skargi;

6. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach na rzecz S. spółki akcyjnej z siedzibą w B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Paweł Księżak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

UZASADNIENIE

Skargą datowaną na 16 kwietnia 2025 r. S. spółka akcyjna z siedzibą w B., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o: (1) stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach, V Wydziałem Cywilnym pod sygn. akt: V AGa 98/23; (2) wydanie Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach zaleceń zmierzających do podjęcia dalszych czynności procesowych, zmierzających do wydania rozstrzygnięcia w sprawie w wyznaczonym terminie; (3) zasądzenie od Skarbu Państwa rzecz S. spółki akcyjnej sumy pieniężnej w wysokości 10 000 zł; (4) w przypadku uwzględnienia niniejszej skargi o zwrot skarżącej uiszczonej opłaty sądowej w kwocie 200 zł oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, iż 26 listopada 2020 r. złożyła do Sądu Okręgowego w Katowicach pozew o zapłatę kwoty 182 611,07 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W dniu 8 grudnia 2022 r. Sąd Okręgowy w Katowicach wydał wyrok w całości uwzględniający roszczenia spółki. Od przedmiotowego wyroku w dniu 24 stycznia 2023 r. złożona została przez pozwaną apelacja bez wniosku o przeprowadzenie rozprawy, na którą powódka w dniu 4 maja 2023 r. złożyła odpowiedź wnosząc o jej oddalenie w całości, również bez przeprowadzania rozprawy. W dniu 21 lutego 2024 r. powódka skierowała do Sądu Apelacyjnego w Katowicach pismo zawierające prośbę o rozpoznanie sprawy w oparciu o przepis art. 374 k.p.c. bez wyznaczania rozprawy. W odpowiedzi na powyższe pismo, powódka otrzymała

informację, że sprawy są rozpoznawane według kolejności wpływu. Następnie, w dniu 7 stycznia 2025 r. skarżąca wezwała Sąd II instancji do bezzwłocznego rozpoznania sprawy, wskazując, iż od wydania wyroku przez Sąd Okręgowy upłynęły dwa lata, a brak rozpoznania apelacji pozwanego w takim terminie narusza prawo strony powodowej do rozpoznania sprawy bez uzasadnionej zwłoki. Skutkiem wysłania przedmiotowego pisma było wyznaczenie sędziego referenta w sprawie – po 2 latach od wpływu apelacji do Sądu. W ocenie skarżącej sprawa rozpoznawana jest z nieuzasadnioną zwłoką, co jest działaniem krzywdzącym, a także stanowi naruszenie art. 6 EKPCz. Przy tak nieznacznym stopniu skomplikowania, charakterze zgłoszonego w pozwie roszczenia (jest to roszczenie odsetkowe, wynikające z opóźnień w regulowaniu przez pozwaną należności na rzecz powódki) i znacznej kwocie dochodzonej pozwem oraz daleko idących, negatywnych konsekwencjach gospodarczych i ekonomicznych dla skarżącej, a przy tym aktywnej postawie powódki, reagującej niezwłocznie na wezwania i zobowiązania orzekającego Sądu – niniejsza skarga jest konieczna i w pełni uzasadniona, a więc zasługuje na uwzględnienie w całości.

Skarb Państwa – Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach, w odpowiedzi na skargę z 22 maja 2025 r. zgłosił swój udział w postępowaniu oraz wniósł o oddalenie skargi, jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „u.s.p.p.”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i

prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 u.s.p.p., dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

2. Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość

postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

3. Z analizy akt wynika, że postępowanie w sprawie zainicjowane zostało złożeniem przez skarżącą pozwu w dniu 21 sierpnia 2020 r. do sądu I instancji, który wyrok w sprawie wydał 8 grudnia 2022 r., uwzględniając w całości roszczenie powódki. Apelacja pozwanej wpłynęła do Sądu Okręgowego w Katowicach w dniu 26 stycznia 2023 r. i wraz z aktami sprawy przedstawiona została Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach w dniu 20 lutego 2023 r. W następnym dniu wydano zarządzenie o zarejestrowaniu sprawy w repertorium AGa, następnie zarejestrowaniu w systemie SLPS po upływie 8 miesięcy od daty wpływu akt oraz przedstawieniu akt asystentowi sędziemu celem nadania biegu apelacji. Kontroli formalnej przez asystenta apelację podano 12 kwietnia 2023 r. Odpowiedź powódki na apelację pozwanej wpłynęła do Sądu II instancji 8 maja 2023 r. Sprawie przydzielono sędziego referenta 23 października 2023 r. Pełnomocnik powódki pismem datowanym na 21 lutego 2024 r. zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w Katowicach z wnioskiem o rozpoznanie sprawy bez wyznaczania rozprawy. Kolejnym pismem z 7 stycznia 2025 r. pełnomocnik strony powodowej zwrócił się o bezzwłoczne rozpoznanie sprawy. Na zarządzenie z 16 stycznia 2025 r. Sąd Apelacyjny udzielił pełnomocnikowi powódki informacji, iż sprawy rozpoznawane są według kolejności wpływu, a sprawa powódki nie należy do pilnych. Ponadto tym samym zarządzeniem zarządzono zawiadomienie stron o składzie sądu wyznaczonym do rozpoznania sprawy, które wykonano w dniu 21 stycznia 2025 r.

4. W świetle przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz okoliczności faktycznych sprawy, nie ulega wątpliwości, iż w sprawie toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach wystąpiła przewlekłość postępowania. Nie ulega bowiem wątpliwości, iż Sąd Apelacyjny podejmował działania, które przyczyniły się do zwłoki w rozpoznaniu sprawy. Przewodniczący wydziału o 8 miesięcy opóźnił wyznaczenie sędziego referenta. Zawiadomienie o składzie sądu zarządzono dopiero po roku i trzech miesiącach od przydzielenia sprawy sędziemu. Sama zaś sprawa w sądzie apelacyjnym znajduje się już od 2 lat i 2 miesięcy, a w tym czasie nie wyznaczono terminu posiedzenia

apelacyjnego, które zarządzić można było, gdyby sprawa prowadzona była w typowy sposób, już po wpływie odpowiedzi na apelację.

5. Odnosząc się do stanowiska uczestnika postępowania zajętego w odpowiedzi na skargę, w orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, znaczy wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121). Obciążenie pracą, ilość spraw oraz stan kadry orzeczniczej, co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony Sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. zamiast wielu postanowień Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120).

6. Zgodnie z art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy. W okolicznościach badanej sprawy, Sąd Najwyższy za zasadne uznał zalecenie Sądowi Apelacyjnemu w Katowicach wyznaczenie terminu posiedzenia apelacyjnego w sprawie nie później niż w terminie trzech miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego odpisu niniejszego postanowienia, mając na uwadze, że sprawa nie należy do szczególnie skomplikowanych (pkt 2 postanowienia).

7. Konsekwencją stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach nastąpiła przewlekłość postępowania, jest obowiązek Sądu Najwyższego rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania skarżącej o przyznanie na jej rzecz kwoty 10 000 zł tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej.

Orzekając o przyznaniu skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach sumy pieniężnej w wysokości 2000 zł, Sąd Najwyższy uwzględnił, iż zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p., minimalna wysokość sumy pieniężnej

jaką należy zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej wynosi 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość. Ponieważ postępowanie w niniejszej sprawie rozpoczęło się w dniu 21 sierpnia 2020 r., tj. od dnia wpływu do Sądu I instancji pozwu, to za każde z czterech zakończonych lat postępowania liczonych do dnia wniesienia skargi na przewlekłość postępowania, na rzecz skarżącej od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Katowicach należało przyznać kwotę 2000 zł.

Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw do przyznania skarżącej pełnej żądanej przez nią kwoty. Sąd Najwyższy w sprawie nie stwierdził żadnych szczególnych przesłanek za tym przemawiających, takich też nie przytoczyła również strona skarżąca.

8. Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 2, 3 i 4 u.s.p.p. orzekł jak w pkt. 1-3 sentencji postanowienia, oddalając skargę w pozostałym zakresie na podstawie art. 12 ust. 1 u.s.p.p. w punkcie 4.

9. Podstawę orzeczenia o kosztach sądowych w pkt. 5 postanowienia stanowi art. 17 ust. 3 u.s.p.p., zgodnie z którym uwzględniając lub odrzucając skargę, sąd z urzędu zwraca uiszczoną od niej opłatę.

10. O kosztach zastępstwa procesowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł), Sąd Najwyższy w pkt. 6 postanowienia orzekł na podstawie § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1964 ze zm.).

Paweł Książak Oktawian Nawrot Mirosław Sadowski

[SOP]

[r.g.]